

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Interview met Ayaan Hirsi Ali

Dijke, D.D. van; Spruit, J.

Citation

Dijke, D. D. van, & Spruit, J. (2020). Interview met Ayaan Hirsi Ali. *Bestuurskundige Berichten*, 35(1), 7-9. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3212575>

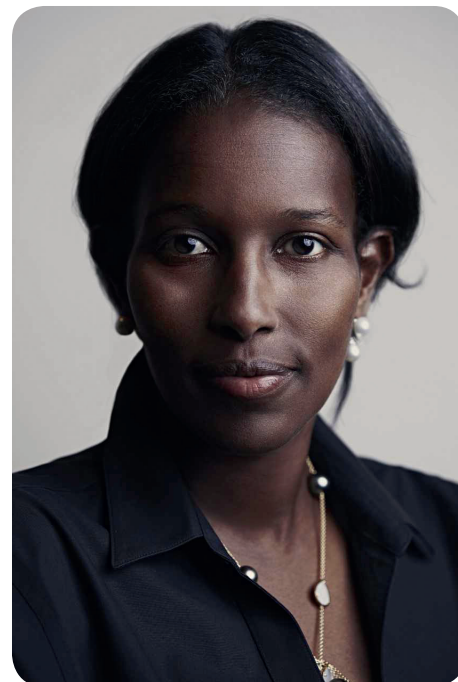
Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3212575>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Interview met Ayaan Hirsi Ali

Ze was een beeldbepalende Nederlandse politica van 2002 tot 2006. Als asielzoeker, afkomstig uit Somalië, studeerde ze politicologie in Leiden. Daar besloot ze haar islamitische geloof op te geven. In 2003 werd ze namens de VVD lid van de Tweede Kamer. In die rol uitte ze scherpe kritiek op de multiculturele samenleving en de islam. Vanwege haar veiligheidssituatie vertrok ze in 2006 naar de Verenigde Staten. Ze is daar werkzaam op het snijvlak van bestuurskunde en politiek. Wij interviewden Ayaan Hirsi Ali.

Studententijd

Hoe kijkt u terug op uw studententijd aan de Universiteit Leiden? Wat herinnert u zich van het blad Bestuurskundige Berichten?

Ik kijk met veel plezier terug op mijn studententijd. Er zijn 3 dingen die ik me herinner uit mijn tijd in Leiden. Ten eerste was Leiden de plek waar ik leerde te denken, kritisch te denken, mijn *mind* werd er enorm verbreed en verruimd, veel verder dan wat ik ooit voor mogelijk had geacht. Ten tweede: ik had er ook veel plezier, maakte er veel goede vrienden, ik heb me er goed kunnen vermaken. Ten derde: Leiden was de tijd, zelfs al had ik weinig geld, waar mijn passie voor reizen en de “wereld zien” echt werd gewekt.

Bestuurskundige Berichten herinner ik me als een blad wat goede artikelen had voor een studentenblad. Er stonden goede berichten en artikelen in over de bestuurskundige thema’s van de dag.

Zijn er dagen waarop u Nederland als woonland mist?

Jazeker. Ik had me in Nederland aangepast, en al heb ik me goed aangepast aan het land waar ik nu woon, mis ik natuurlijk vrienden, bepaalde herinneringen, en bepaalde plaatsen in Nederland. Ik denk dat ik altijd warme herinneringen van Nederland zal overhouden, voor de gastvrijheid die me in Nederland is verleend door de samenleving, en voor de mogelijkheden om me er zelfs als “nieuwkomer” persoonlijk en professioneel te kunnen en mogen ontplooiën.

Politiek

In hoeverre volgt u de Nederlandse politiek nog? Hoe kijkt u hiernaar?

Ik volg de Nederlandse politiek niet op de voet. Ik volg wél het proces van Brexit vrij nauwlettend (naast tegelijkertijd de groeiende integratie van de EU zelf) en het feit dat de integratie van allochtonen noch steeds een probleem is, met name van Islamitische allochtonen. Dit laatste is nog steeds een zorg in Nederland, en ook in andere Europese landen.

Wat is mening over Forum voor Democratie, de groeiende politieke partij van Thierry Baudet?

Ik weet er weinig van, maar één van mijn goede Nederlandse vrienden, Paul Cliteur, is lid van de Partij, dient ook als Eerste Kamerlid. Paul zegt dat Thierry Baudet bewonderenswaardig is, en dat Forum voor Democratie een sterke bijdrage levert aan het Nederlandse politieke bestel.

Uw eigen partij heeft sinds uw vertrek ook een ontwikkeling doorgemaakt. Kunt u zich vinden in de partijlijn, zoals uitgezet door Rutte (en Dijkhoff)? Met andere woorden: zou u in Nederland nog steeds VVD-lid zijn geweest? Zo niet: op welke partij zou u dan stemmen?

Ik heb die verandering, of ontwikkeling, binnen de VVD zelf niet gevolgd. Voor mij persoonlijk was filosofisch de VVD van Frits Bolkestein altijd het meest aantrekkelijk. Maar ik wens natuurlijk de VVD van Mark Rutte veel sterkte en geluk.

Hét thema bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2017 was ‘de Nederlandse identiteit’. Koningin Maxima heeft gesteld dat die identiteit niet evident bestaat. Anderen stellen dat de Nederlandse identiteit sterk samenhangt met de Joods-Christelijke cultuur. Hoe ziet u als voormalig immigrant de Nederlandse identiteit?

Als natie-staat is de Nederlandse identiteit op historisch, cultureel, economisch en geografisch niveau *distinct* (om een Engels woord te gebruiken) en ook uniek. De Nederlandse identiteit vindt zijn grondslag in de Joods-Christelijke cultuur. En de Nederlandse identiteit heeft ook zeker zijn eigenaardigheden. De Koning en Koningin zijn de symbolische voogden, of beschermers, van die identiteit. Zij belichamen ook die specifieke identiteit.

Bent u op enigerlei wijze politiek actief of geëngageerd in de VS? Zo nee: sluit u politiek actief worden in de VS uit of niet?

Ik ben niet politiek actief, maar ik ben wel bestuurskundig geëngageerd op bepaalde beleidsgebieden. Ik werk nu bij een denktank die zich bezighoudt met academisch onderzoek en met het beleid wat daarmee samenhangt, maar de denktank bedrijft geen partijpolitiek.

Het Nederlandse kabinet weigert ‘Kalifaatkinderen’, de kinderen van gevangengenomen IS’ers, terug te halen uit Syrië. Wat is uw mening over deze kwestie?

Dit is een zeer ingewikkelde, morele vraag. Ik laat dat over aan het Nederlandse kabinet.

Religie

Hoe kijkt u naar de huidige (multiculturele) Nederlandse samenleving en de rol van de islam hierin?

Ik ben van mening dat Nederland bestaat uit mensen van verschillende etniciteiten die samenwonen en samenleven, maar het begrip ‘multiculturalisme’ is een filosofie van het fragmenteren van de samenleving in groepen die tegenover elkaar komen te staan. Ik ben in die zin dus geen voorstander van het ‘multiculturalisme.’

De rol van de politieke Islam draagt bij aan het fragmenteren van de samenleving, en politieke Islamisten hebben een duidelijke agenda. Hun agenda is er een van dominantie en stelselmatige controle, van het inperken van menselijke vrijheid. Door middel van *dawa* proberen Islamisten de Nederlandse grondwet te ondermijnen en de samenleving te Islamiseren. De AIVD heeft hier in 2004 een uitstekend rapport over geschreven, *Van Dawa tot Jihad*, wat anno 2020 nog steeds uiterst actueel is.

Dat wil overigens niet zeggen dat gewone Moslims hier een onderdeel van zijn. Ik denk zelfs eerder dat gewone Moslims slachtoffer zijn van politieke Islamisten. Wél hebben gewone Moslims de plicht om, voor zover ze dit veilig kunnen doen, een andere richting in te slaan die verenigbaar is met de Nederlandse grondwet en de kernwaarden van de Nederlandse samenleving.

Hoeveel ruimte is er in Nederland voor de variant van de hervormde Islam die u beschrijft in uw boek *Heretic* (2015)?

Er is in Nederland ruimte voor de hervormde Islam voor zover gewone Moslims zich verenigen rondom die hervorming, en zich verzetten tegen de absolutistische Islamisten. Die hervormers hebben juist heel veel steun nodig, en waar het nodig is óók beveiliging. Sommige “gewone” Moslims houden zich stil omdat dit onderwerp uiterst gevaarlijk is: ik kan ze dit moeilijk verwijten, wél werkt dit de hervormde Islam tegen.

Critici beweren dat uw houding ten opzichte van theïsten, zoals moslims, door de jaren milder is geworden. Hebben deze critici het bij het rechte eind?

Dat klopt.

Het is een bekend gegeven dat het recht op vrijheid van meningsuiting in de Amerikaanse wet een grotere wettelijke ruimte kent. Voelt u zich inderdaad onbelemmerd in uw vrijheid van meningsuiting in de VS?

Ik voel mij in de V.S. onbelemmerd, en het is natuurlijk waar dat het Amerikaanse grondwettelijke *First Amendment* juridisch gezien maximale ruimte geeft aan vrijheid van meningsuiting vergeleken met de wetgeving in andere Westerse democratieën. *Aan de andere kant* hebben we hier in de VS, met name op universiteiten, en nu ook in de bredere culturele arena, de uitdaging van mensen die zichzelf “woke” en “progressief” noemen. Ik weet niet of “woke” in Nederland tot het maatschappelijke bewustzijn of het politieke lexicon is doorgedrongen. Het “woke” zijn is een beweging die op formele en op informele wijze de ruimte voor vrijheid van meningsuiting tracht te beperken, *juist* onder het mom van het beschermen van de zwaksten in de samenleving. De “woke” beweging ontkent ook stelselmatig dat er een reële spanning bestaat tussen vrouwenrechten en multiculturalisme, iets wat ik als uiterst riskant ervaar voor verworven vrouwenrechten in het Westen.

In de jaren '90 en de jaren '2000 was ik bang dat alleen Islamisten een bedreiging vormden voor de vrijheid van meningsuiting en andere vrijheden. Maar deze zogenaamde “woke” “progressieven” zijn eigenlijk gevaarlijker, want ze gebruiken de taal van het liberalisme om liberale ideeën en normen in te perken, te verzwakken en weg te nemen. Nederlanders moeten zich bewust zijn van deze stroming, en het zoveel mogelijk in de kiem smoren. De beste manier om dit tegen te gaan, is om niet te vallen voor beschuldigingen van racisme en onverdraagzaamheid wanneer er absoluut geen aanwijzingen zijn van racisme of onverdraagzaamheid. Het moet altijd gaan om inhoudelijke argumenten, niet op de man spelen. In maatschappelijke discussies en bestuurskundige analyses moet men zorgvuldig naar argumenten luisteren, en zich weerhouden van het plegen van karaktermoord of het zwartmaken, het belasteren, van mensen.

Veiligheid

Wat ziet u als de grootste bestuurskundige uitdaging in het Nederland van de jaren 2020 en welk advies wilt u ons als bestuurskundestudenten meegeven?

Ik heb de ontwikkelingen rondom Brexit vrij nauwlettend gevolgd. Ik zie dit nu als de grootste uitdaging voor Nederland en de andere EU lidstaten. Het is niet zozeer het afwikkelen van de Britse “exit” wat mij zorgen baart, maar eerder het nemen van de juiste bestuurskundige maatregelen en hervormingen *binnen* de EU. Ik geloof dat een liberale overheid klein, transparant en verantwoordingsplichtig moet zijn. In die zin moeten Nederlandse bestuurskundigen de overheid zo klein, transparant en verantwoordelijk mogelijk houden. Dit zal de grootste bestuurskundige uitdaging zijn, in de jaren '20 van deze eeuw en ook daarna.

De kunst ligt erin om lid te blijven van de EU, indien de EU ermee instemt om het democratische tekort inhoudelijk aan te pakken. Toen ik een student was in Leiden, spraken medestudenten en ik vaak over het democratische tekort in de EU, en deze kwestie is verre van opgelost. Nu één van de grootste economieën de EU verlaat, zou ik niet in de valkuil trappen door te zeggen “De Britten zijn een geval apart, een vreemde uitzondering, wij zijn echt anders.” Dat is voor mij de foute conclusie, een verkeerde inschatting. Het is belangrijk om het democratische tekort in de EU ingrijpend aan te pakken, anders loopt het—vrees ik— mis voor de lidstaten die nu overblijven.

We begrepen dat u verschillende schrijfdeadlines hebt. Dat lokt de vraag uit: wanneer verschijnt er een nieuw boek van uw hand?

Als het goed is, verschijnt mijn nieuwe boek in Juni 2020, eerst in Amerika, daarna in andere landen. Ik ben op dit moment in gesprek met mijn Nederlandse uitgever.